

150118 Andra söndagen efter trettondedagen, första årgången Marcus Willén

Vatten och vin

Vad är egentligen skillnaden mellan vatten och vin?

Ett förslag: vatten är genomskinligt, och vin är rött.

Ett annat är att vatten finns i naturen medan vin är tillverkat av människor.

Ytterligare ett är att vi måste dricka vatten,
men är vinet ett måste har vi fått problem.

Vatten och vin är olika.

Men i kyrkan vilar de i varandra.

Dopets vatten.

Måltidens vin.

Vattnet är början, vinet är slutet.

Mitt emellan dem möter vi en viktig kvinna.

Om detta handlar denna predikan.

Vi hörde nyss evangelisten Johannes ord om bröllopet i Kana, Jesus första mirakel, upptakten till hela evangeliet.

Storyn igen: Jesus och hans mor är inbjudna till bröllop.

Jesu mor uppmärksammar honom på att vinet är slut,

och Jesus förvandlar vattnet till vin. Bröllopet är räddat.

Jesu mor

Värt att uppmärksamma är vilka som följer med till bröllopet.

Jesu mor som kräver särskild uppmärksamhet.

Hon är inte bara en mamma som följer med på ett bröllop.

Var är i så fall Josef eller bröderna?

Nej, evangelisten Johannes gör hennes bifigur bärande i berättelsen,

Ja, som det skall visa sig, i hela evangeliet.

Johannes gör det genom två unika berättelser som saknas helt i de andra evangelierna, nämligen:

1. Bröllopet i Kana;

2. Episoden där Maria sitter vid foten av Jesu kors (Joh. 19:26-27).

Genom dessa två Mariaepisoder ramar Johannes in hela Jesu livsverk.

Här finns en underlighet, Vinundrets Maria nämns inte vid namn,

hon kallas Jesu moder. Hon handlar i relation till sin son,

hon blir en representation för alla som tror på Sonen.

I henne förenas alla de som trosvisst väntade på Messias, räddaren.

Och senare vid korsets fot, förenar Maria alla dem som välkomnas i Guds familj i den världsvida kyrkan. I evangeliet omfamnar Maria på så vis hela Jesu livsgärning.

Låt mig nu göra en delvis allegorisk tolkning av brölloptexten som om den vore en uvertyr till hela Jesu liv.

I början hör vi orden ”På tredje dagen”,
som påminner om trosbekännelsens
”på tredje dagen uppstånden ifrån de döda”.
Bröllopet skulle därigenom kunna tolkas som uppståndelsen.

Det sägs att ”Jesu mor var där”.
Hon är den i Jesusfamiljen som har blivit bjuden,
återigen ett tecken på hennes viktiga roll i berättelsen.
Jesus och lärjungarna heter det ”var också bjudna”,
men det är Maria som är familjens representant.

Och det är ”Jesu mor” som ser och handlar: ”De har inget vin”.
Då kan frågan ställas. Vilka är de? Bröllopgästerna?
En skapelseteologisk tolkning skulle förklara de som mänskligheten,
då och nu, alla som är i behov av frälsning.

Jesus svarar Maria något överraskande,
han säger: ”Låt mig vara, kvinna.”
Orden låter idag bryska, som om han inte tyckte om henne,
Men det är logiskt i texten, hon talar som kvinna, som människa.
Och Jesus svarar som Guds son,
med de ord som både visar att hon känner hans uppdrag,
och att vi skall relatera vinundret till hans död och uppståndelse,
han svarar med nyckelorden: ”Min stund har inte kommit än.”

Stunden är inte inne

Vad är det för stund? Genom hela Johannesevangeliet återkommer ordet för stund eller timme (*gr. hå'ra*):

När Jesus i kap 5 talar om sig själv som ”människosonen. Var inte förvånade över detta. Den stund kommer då alla som ligger i sina gravar skall höra hans röst”.

När han i kap 12 talar om sin död före den sista måltiden:
”Nu är min själ fylld av oro. Skall jag be: Fader, rädda mig undan denna stund? Nej, det är just för denna stund jag har kommit.”

Efter vinundret målas en bild av stunden med stort S. Värden skulle kunna ses som Gud själv, brudgummen som Kristus, i likhet med den kristna tolkningen Höga visan. Värden säger: ”Alla andra bjuder först på det goda vinet och på det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu.” Orden talar om världen som berusar för stunden, men nu är stunden inne då vinet symboliserar det eviga livet.

Tro

Hur reagerar då lärjungarna? Andreas, Simon Petrus, Filippos?

Så gjorde Jesus det första av sina tecken; det var i Kana i Galileen. Han uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom. (2:11)

Sanningen om Jesus:

I Johannes evangelium möter vi lärjungarna för första gången under bröllopet.

Efter vinundret, Jesu första underverk börjar de att tro.

Det är en speciell tro, en tro efter att ha upplevt hans härlighet.

Den härlighet som redan Mose hade längtat efter, att se Gud själv, ansikte mot ansikte.

Härlighetens tro är en annan än dem som tror på Jesus i allmänhet.

Det beskrivs som en djupare tro, en tro som skiljer sig från dem som ser hans underverk i Jerusalem. (Joh. 2:23-25)

Det är till de lärjungar som upplevt hans härlighet som Jesus anförtrot sig, även om de inte alltid förmår greppa hans utvaldhed och uppdrag.

Joh. 2:23-25 olika tro.

Vad är egentligen tro?

Faktum är ”tro” (*gr. 'pistis'*) aldrig används i Johannes evangelium.

Däremot ”att tro” (*gr. 'pisteuå'*), som återkommer över hundra gånger.

Vad kan vi lära oss av det?

Att tro inte är något man har, utan är något man gör.

Att tro är ett svar på Guds handlande,

den troendes sätt att vara är ett svar på tro på Gud.

Eller som det heter i Joh 6:28-29:

”De frågade då: ’Vad skall vi göra för att utföra Guds verk?’ Jesus svarade: ’Detta är Guds verk: att ni tror på honom som han har sänt.’”

Lärjungarna...

...tror att (*gr. piste'uå hoti*) Jesus är Messias, Guds son.

...tror in i (*gr. piste'uå eis*) Jesus, bli en del av Jesu Gudomliga namn, Logos,

...tror på (*gr. piste'uå en*) Jesus och Gud.

Det är en tro som i Johannesevangeliet manifesteras genom sju tecken:

1. Vin förvandlas till vatten (2:11)
2. Helande av en pojke i Kapernaum (4:46-54)
3. Helande av en lam (5:1-18)
4. Delande av bröd till 5000 personer (6:5-14)
5. Jesu går på vattnet (6:16-24)
6. Helande av den blinde (Joh 9:1-7)
7. Lazarus uppväckande från döden (Joh 9:11-45)

I de sju tecknen ser vi hur Johannes förbereder nattvarden. Detta genom att de element som Jesus bemästrar: vinet, vattnet, brödet. Och allt syftar till helande och, som i sjunde tecknet – att förebåda Jesu Kristi uppståndelse, segern över döden.

I vinundret blickar Johannes bakåt till gamla testamentet, liksom fram mot korset.

I vinundret förbinds Jesus med Mose. Mose första mirakel innebar att han förvandlade Nilens vatten till blod, Jesus förvandlar vatten till vin. På så vis skapas en symbolisk länk mellan Moses, räddaren av det flyende folket undan slaveriet i Egypten, och Jesus som mänsklighetens räddare.

I vinundret slår Johannes an uppståndelsetemat. Vinmotivet återkommer i slutet av evangeliet när Jesus uppspikad på korset vädjar efter vatten:

”Jag är törstig.” Där stod ett kärl som var fyllt med surt vin. De satte därför en svamp som doppats i det sura vinet på en isopstjälk och förde den till hans mun. När Jesus hade fått det sura vinet sade han: ”Det är fullbordat.” Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande.”

Avslutning

Vinundret talar om Jesus. Men i själva berättelsen är det huvudpersonen Maria vi kan låta oss inspireras av. Hon rubbas inte av Jesus avvisande hållning. Hon litar på att det finns hjälp att hämta, även om den inte kommer på en gång. Hon drar in fler människor i förberedelserna och låter sin tillit och sitt hopp smitta även dem.

Till slut ger Jesus med sig. Vattnet blir vin och han kan inte längre gömma sig i ett hörn, anonym och osynlig. Marias tjat får honom att kliva fram och visa vem han är, inte bara snickarsonen från Nasaret, utan Guds utvalde.

Ibland är vi bifigurer, men Jesus har lovat att vårt handlande i tro en dag skall göra oss till centralfigurer i vår egen berättelse. Och det är när Gud inte längre är en Gud fördold för oss, utan i den stund vi lever genom vår tro på Jesus Kristus, ansikte mot ansikte.